

รูปแบบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหาร
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง*
A MODEL OF DIGITAL LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS IN
SCHOOLS ADMINISTRATION, THE SECONDARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE CHONBURI RAYONG

ภารดี อนันต์นาวิ*

Paradee Anannawee

สิทธิพร ประวัตรุ่งเรือง

Sittiporn Prawatrungruang

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

North Bangkok University, Thailand

*Corresponding author E-mail: Paradee.an@northbkk.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัล 2) ศึกษาสภาพภาวะผู้นำดิจิทัล 3) พัฒนารูปแบบภาวะผู้นำดิจิทัล 4) ประเมินรูปแบบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสานเชิงปริมาณและคุณภาพ ดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัล โดยการวิเคราะห์ สังเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) ศึกษาสภาพภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่าง 372 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน สุ่มแบบแบ่งชั้น 3) พัฒนารูปแบบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา โดยสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ 9 คน สุ่มแบบเจาะจง และ 4) ประเมินรูปแบบฯ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน สุ่มแบบเจาะจง สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำดิจิทัล มีองค์ประกอบ 6 ด้าน ได้แก่ วิสัยทัศน์ด้านดิจิทัล ความรู้ดิจิทัล ความเป็นมืออาชีพ การสื่อสาร การมีส่วนร่วม การพัฒนาและการสร้างโอกาส 2) สภาพภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 3) พัฒนารูปแบบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา มี 2 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ การบริหาร

สถานศึกษา มี 4 งาน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ งานบุคคล งานงบประมาณ และงานทั่วไป และภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา มี 6 ด้าน ได้แก่ วิสัยทัศน์ด้านดิจิทัล ความรู้ดิจิทัล ความเป็นมืออาชีพ การสื่อสาร การมีส่วนร่วม การพัฒนาและการสร้างโอกาส และ 4) ผลการประเมินรูปแบบฯ ภาพรวมมีความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบ, ภาวะผู้นำดิจิทัล, การบริหารสถานศึกษามัธยมศึกษา, ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

This research the objectives were 1) To study the components of digital leadership; 2) To study the state of digital leadership; 3) To create a digital leadership of school administrators model, 4) The evaluate of a model of digital leadership of school administrators in schools, The Secondary Educational Service Area Office Chonburi Rayong, and using mixed-method research: quantitative and qualitative research that consisted of 4 steps: 1) The components of digital leadership by analysis, synthesis from documents, research relevant; 2) The state of digital leadership of school administrators, use to questionnaire, the sample was 372 school administrators and teachers by the sample size determination using Krejcie and Morgan table, simple random sampling; 3) Create a digital leadership of school administrators in schools administration model, by 9 experts interview; and 4) The evaluate of a model from 5 experts by purposive sampling. The data analysis was mean, Standard Deviation and content analysis. The research results found that 1) The digital leadership of school administrators have components 6 aspects: digital vision, digital knowledge, professional, communication, participation, development and create opportunities; 2) The state of digital leadership of school administrators in overall was at the highest level; 3) A digital leadership of school administrators in schools administration model consisted of (1) school administration: academic, personal, budget and general management, (2) digital leadership of school administrators: digital vision, digital knowledge, professional, communication, participation, development and create opportunities; 4) A model evaluation results in overall it is possible and useful were at the highest level.

Keywords: Model, Digital Leadership, Secondary school administration, School Administrators

บทนำ

ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 - 2580 ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ต้องมีขนาดที่เหมาะสมกับบทบาท ภารกิจ แยกแยะบทบาทหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่ในการกำกับหรือการให้บริการยึดหลักธรรมาภิบาล ปรับวัฒนธรรมการทำงานให้มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ ส่วนรวม มีความทันสมัย และพร้อมที่จะปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก โดยเฉพาะการนำนวัตกรรม เทคโนโลยีข้อมูลขนาดใหญ่ ระบบการทำงานที่เป็นดิจิทัลเข้ามาประยุกต์ใช้อย่างคุ้มค่า ปฏิบัติงานเทียบได้กับมาตรฐานสากล แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 มุ่งสู่ Thailand 4.0 มีนโยบายด้านการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มการแข่งขันให้ความสำคัญกับศักยภาพ และคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์เป็นสำคัญ เน้นพัฒนาศักยภาพและคุณภาพผู้เรียนให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการ ปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการพัฒนาขีดความสามารถและศักยภาพให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกเพื่อเน้นนักเรียนเรียนเพื่อรู้ พัฒนาทักษะเพื่อเน้นคนเก่งมาเป็นครู พัฒนาครูทั้งระบบ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำดิจิทัลที่ต้องเปลี่ยนทัศนคติและแนวคิดการบริหารของตนเองให้ทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564) ทั้งนี้เพื่อให้สถานศึกษามีความทันสมัยสามารถบริหารจัดการสถานศึกษาได้อย่างมีคุณภาพในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะในยุคดิจิทัลที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีที่มีความรวดเร็วในการสื่อสารการส่งผ่านข้อมูลความรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสังคมไม่ว่าจะเป็นข่าวสาร ภาพหรือวิดีโอที่ทุกคนสามารถเข้าถึงได้อย่างรวดเร็วทุกที่และทุกเวลาดิจิทัลเทคโนโลยีมีผลกระทบต่อการบริหารงานของสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการบริหารงานวิชาการ การจัดการเรียนการสอน การบริหารงานบุคคล การบริหารอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม การบริหารกิจการนักเรียน และการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ซึ่งงานของสถานศึกษาในทุกด้านจะต้องมีระบบจัดการฐานข้อมูลของสถานศึกษาเพื่อการตัดสินใจในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ICT (Information and Communication Technology) มาใช้การเพื่อสร้างระบบฐานข้อมูลเพื่อการบริหารและการจัดการความรู้ในงานด้านต่าง ๆ (เอกชัย กี่สุขพันธ์, 2562)

สถานศึกษาเป็นองค์กรหลักในการจัดการศึกษาที่ต้องเตรียมความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่เป็นพลวัตของโลกศตวรรษที่ 21 จากแรงกดดันภายนอก ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงของบริบทเศรษฐกิจและสังคมโลก อันเนื่องจากการปฏิวัติดิจิทัล (Digital Revolution) การ

เปลี่ยนแปลงสู่อุตสาหกรรม 4.0 (The Fourth Industrial Revolution) การดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ 2573 (Sustainable Development Goals: SDGs 2030) และผลกระทบของการเป็นประชาคมอาเซียน การเกิดโรคโควิด 19 นักเรียนจำเป็นต้องมีการเรียนออนไลน์ ต้องปรับใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมากขึ้น และความต้องการกำลังคนที่มีทักษะในศตวรรษที่ 21 ประกอบกับแรงกดดันจากภายในประเทศจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่ส่งผลให้ประเทศเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ รวมทั้งระบบการศึกษาที่มีปัญหาคุณภาพของคนไทยทุกช่วงวัย ปัญหาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกกระดับ จุดอ่อนของระบบของคนไทยทุกช่วงวัย การศึกษาและการพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีและการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่ไม่เหมาะสม ขาดความคล่องตัว มีความเหลื่อมล้ำในด้านโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา และปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรม การขาดความตระหนักถึงความสำคัญของการมีวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต และการมีจิตสาธารณะของคนไทยส่วนใหญ่ส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่มีการจูงใจให้ครู บุคลากร นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนได้มีส่วนร่วมตัดสินใจ รับผิดชอบ พัฒนาทำให้เกิดผลงานตามเป้าหมายหรือเกินเป้าหมายสู่ความเป็นเลิศ ดังที่อัจฉรา นิชมาภา กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำดิจิทัลที่มีวิสัยทัศน์ เข้าใจยอมรับการนำเทคโนโลยีเข้ามาเปลี่ยนแปลง ปรับวิสัยทัศน์ด้านพื้นที่การรับรู้และสภาพแวดล้อม กำหนดแผนกลยุทธ์การสร้างพื้นที่การเรียนรู้และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน มีการสื่อสารอย่างเป็นปัจจุบัน ผ่านเครื่องมือสังคมออนไลน์ การสื่อที่สร้างแรงบันดาลใจ เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ มีการประชาสัมพันธ์เรื่องราวสิ่งดีงามที่ดำเนินการไปแล้วและที่จะดำเนินการ มีการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อตอบสนองต่อความต้องการการเรียนรู้ที่หลากหลาย การจัดการทรัพยากร การเข้าถึงความรู้ การรับฟังความคิดเห็น การติดต่อกับผู้เชี่ยวชาญเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียนที่มีการสะท้อนถึงความเป็นจริง สามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน และสอดคล้องกับความต้องการในศตวรรษที่ 21 ให้ความสำคัญกับการใช้ประโยชน์การเชื่อมต่อกับเทคโนโลยีในการเพิ่มโอกาสปรับปรุงวิธีการทำงานหรือวัฒนธรรมการทำงานของสถานศึกษาอย่างหลากหลาย (อัจฉรา นิชมาภา, 2561)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง สถานศึกษาอยู่ในเขต EEC มีผลการประเมินการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามตัวชี้วัดแผนปฏิบัติการของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 (ตัวชี้วัดจำนวน 10 ตัวชี้วัด) ผลการประเมินสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง บรรลุค่าเป้าหมาย จำนวน 8 ตัวชี้วัด และไม่บรรลุค่าเป้าหมาย จำนวน 2 ตัวชี้วัด ผลการ

ติดตามและประเมินผลการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามมาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (พ.ศ. 2560) ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 สรุปภาพรวมมาตรฐานที่ 3 สมรรถนะผลการบริหารและการจัดการศึกษาอยู่ในระดับดีเยี่ยม ผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาออนไลน์ (Integrity and Transparency Assessment Online : ITA) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ผลการดำเนินงานความโปร่งใสในการดำเนินงานอยู่ในระดับ A โดยมีค่าคะแนน 90.14 และแผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดชลบุรี (พ.ศ. 2563 - 2565) กำหนดพันธกิจ ข้อ 2 ไว้ว่า จัดการศึกษาให้คนทุกช่วงวัยมีคุณภาพตามหลักสูตร เชื่อมโยงทุกระดับ มุ่งองค์ความรู้ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามสมรรถนะ และใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อการเรียน การสอนอย่างมีประสิทธิภาพ รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลก โดยมีการกำหนดแนวทาง การพัฒนาส่งเสริม พัฒนาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสร้างโอกาสทางการศึกษา สนับสนุนทรัพยากร สื่อ เทคโนโลยี สำหรับสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนทุกคน ทุกกลุ่มให้มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมกัน และมีสภาพปัญหาด้านบุคลากรคือ 1) โรงเรียนส่วนใหญ่ยังขาดบุคลากรจำนวนมากทำให้ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้อดลง 2) บุคลากรบางส่วนยังขาดความรู้ ความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีและแนวทางการปฏิบัติงานใหม่ ๆ ที่จะช่วยบริหารจัดการ การทำงานให้สะดวกรวดเร็วและถูกต้อง 3) ขาดแคลนครูในสาขาขาดแคลน โดยเฉพาะสาขาวิชาภาษาอังกฤษ วิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ มีครูไม่ตรงสาขาวิชาเอก เนื่องจากครูที่ได้รับการบรรจุมีภูมิลำเนาต่างถิ่น มักขอย้ายกลับภูมิลำเนาเดิม ส่งผลให้สถานศึกษามีครูไม่ครบชั้นครูขาดเกณฑ์ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง, 2565)

จากสภาพปัญหาดังกล่าวจึงได้มีการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา ให้มีทักษะและได้เห็นความสำคัญของการใช้เทคโนโลยี นวัตกรรมดิจิทัลในการบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผลยิ่งขึ้น

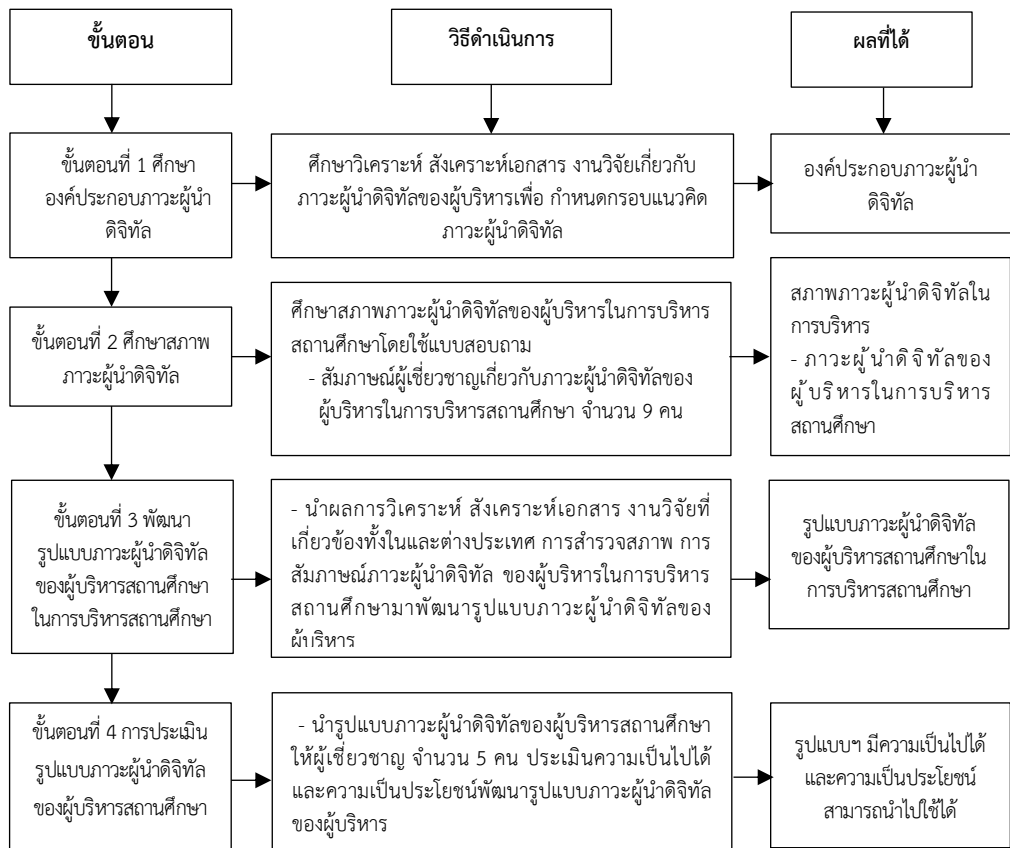
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง
2. เพื่อศึกษาสภาพภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง
3. เพื่อพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง

4. เพื่อประเมินรูปแบบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยรูปแบบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ภาพที่ 1 แสดงการดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง

ศึกษาและวิเคราะห์เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศเกี่ยวกับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา การวิเคราะห์ความสอดคล้องของแนวคิดภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยได้นำแนวคิด

ทฤษฎี ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษา จากนักวิชาการและนักวิจัย จำนวน 10 คน ได้แก่ อัจฉรา นิยมภา (อัจฉรา นิยมภา, 2561), Sheninge, E. C. (Sheninge, E. C. , 2014) , International Society for Technology in Education. (International Society for Technology in Education, 2009), กัญญารัตน์ สุขแสน (กัญญารัตน์ สุขแสน, 2563), Zhu, P. (Zhu, P., 2014), Hood, D. (Hood, D., 2017), Sullivan, L. (Sullivan, L., 2018), ชุตีรัตน์ กาญจนธนะชัย (ชุตีรัตน์ กาญจนธนะชัย, 2562), สุขญา โกลมวานิช (สุขญา โกลมวานิช, 2562) และ Broadribb. K. (Broadribb, K., 2014) มาวิเคราะห์ และสังเคราะห์ ความสอดคล้องขององค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้เกณฑ์ 60 เปอร์เซนต์ ได้องค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา 6 ด้าน ดังนี้ 1) วิสัยทัศน์ด้านดิจิทัล 2) ความรู้ดิจิทัล 3) ความเป็นมืออาชีพ 4) การสื่อสาร 5) การมีส่วนร่วม และ 6) การพัฒนา และการสร้างโอกาส

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาสภาพภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง, 2565)

1. ศึกษาข้อมูลเชิงประจักษ์ของสภาพภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง โดยใช้แบบสอบถาม

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง จำนวน 51 โรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 51 คน ครู จำนวน 4,907 คน รวมทั้งสิ้น 4,958 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง, 2565)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษามัธยมศึกษา กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดขนาดตัวอย่างของ Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (Krejcie, R. V. & Morgan, D. W., 1970) และสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) มีขนาดสถานศึกษาเป็นชั้นภูมิ และสถานศึกษาเป็นหน่วยการสุ่ม ได้ 35 โรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 35 คน ครู จำนวน 337 คน รวมทั้งสิ้น 372 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ สภาพภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษา มี 4 ด้าน ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารในการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไป

การสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยดำเนินการ ดังนี้

1. ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำ ดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษา นำข้อมูลมากำหนดขอบเขตในการสร้างแบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถามและนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นหาคุณภาพของแบบสอบถามโดยเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ได้พิจารณาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหาและนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ โดยตรวจสอบความสอดคล้องตามนิยามศัพท์เฉพาะ ได้วิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Item Objective Congruency) ของแบบสอบถามความคิดเห็น เป็นรายข้อและใช้เกณฑ์การคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไปนำมาใช้เป็นข้อคำถามได้

3. นำแบบสอบถามหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำไปทดลองใช้กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 30 คน ใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sample) (บุญชุม ศรีสะอาด, 2556) ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยและหาความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของแต่ละด้านตามวิธีของ Cronbach, L. J. (Cronbach, L. J., 1990) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .98 และนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 35 คน ครู 337 คน รวมจำนวน 372 คน การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถามโดย Google Forms ได้แบบสอบถามกลับมาที่สมบูรณ์ จำนวน 372 ฉบับ การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ได้แก่ ร้อยละ ความถี่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. สัมภาษณ์ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย ผู้บริหารการศึกษา จำนวน 3 คน, ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 3 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเกี่ยวกับการบริหารงาน 4 งาน ได้แก่ ภาวะผู้นำดิจิทัลในการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไป ในแต่ละงานมีการใช้ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษา 6 ด้าน ได้แก่ 1) วิสัยทัศน์ด้านดิจิทัล 2) ความรู้ดิจิทัล 3) ความเป็นมืออาชีพ 4) การสื่อสาร 5) การมีส่วนร่วม และ 6) การพัฒนาและการสร้างโอกาส การหาคุณภาพเครื่องมือโดยเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ได้พิจารณาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหาและนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ โดยตรวจสอบความสอดคล้องตามนิยามศัพท์เฉพาะ ได้วิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Item Objective Congruency) ของแบบสอบถามความคิดเห็น

เป็นรายข้อและใช้เกณฑ์การคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป และนำไปสัมภาษณ์ แล้วนำผลการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 3 พัฒนารูปแบบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง

รูปแบบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษา โดยนำผลการวิเคราะห์สังเคราะห์เอกสารองค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในขั้นตอนที่ 1 การสอบถามสภาพภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาและการสัมภาษณ์ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษาในขั้นตอนที่ 2 มาใช้เป็นข้อมูลพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ได้รูปแบบฯ 2 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การบริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารในการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไป องค์ประกอบที่ 2 ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ซึ่งการบริหารจัดการสถานศึกษาต้องมีภาวะผู้นำดิจิทัล 6 ด้าน วิสัยทัศน์ด้านดิจิทัล ความรู้ดิจิทัล ความเป็นมืออาชีพ การสื่อสาร การมีส่วนร่วม การพัฒนาและการสร้างโอกาส

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ตามรูปแบบฯ ที่ได้พัฒนาตามขั้นตอนที่ 3 มี 2 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การบริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 ด้าน และองค์ประกอบที่ 2 ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ซึ่งการบริหารจัดการสถานศึกษาต้องมีภาวะผู้นำดิจิทัล 6 ด้าน ประเมินโดยผู้ทรงคุณและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 3 คน รองผู้บริหารสถานศึกษา 2 คน โดยเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบประเมินตาม 2 องค์ประกอบหลักของรูปแบบฯ สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง มีองค์ประกอบ 6 ด้าน ได้แก่ วิสัยทัศน์ด้านดิจิทัล, ความรู้ดิจิทัล, ความเป็นมืออาชีพ, การสื่อสาร, การมีส่วนร่วม และการพัฒนาและการสร้างโอกาส

2. สภาพภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ผลวิจัยแสดงดังตารางที่ 1

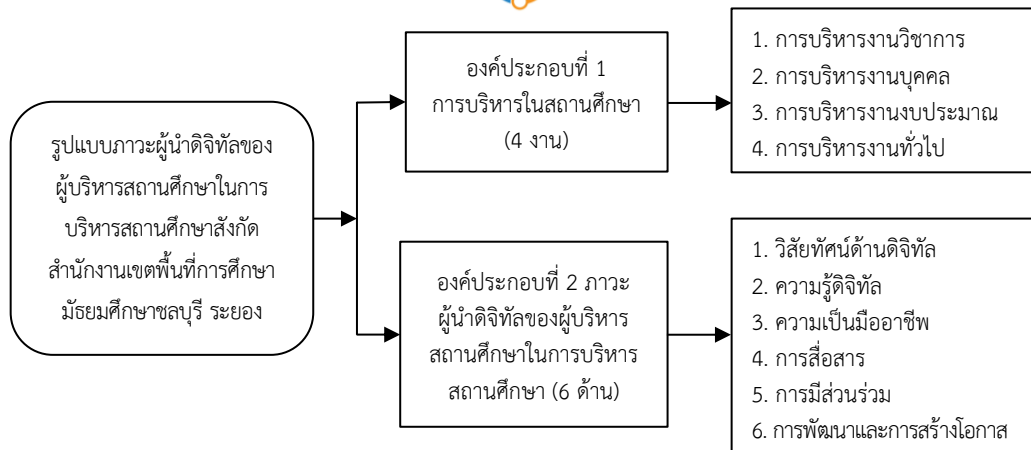
ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน

(n = 372)

สภาพภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ในการบริหารสถานศึกษา	การปฏิบัติ		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ด้านภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารในการบริหารงานวิชาการ	4.45	0.60	มาก
2. ด้านภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารในการบริหารงานบุคคล	4.97	0.08	มากที่สุด
3. ด้านภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารในการบริหารงานงบประมาณ	4.95	0.11	มากที่สุด
4. ด้านภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารในการบริหารงานทั่วไป	4.85	0.20	มากที่สุด
รวม	4.81	0.17	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.81$) เมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารในการบริหารงานบุคคล อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.97$) รองลงมา ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารในการบริหารงานงบประมาณ อยู่ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.95$) ด้านภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารในการบริหารงานทั่วไป อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.85$) และด้านภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารในการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$) ตามลำดับ

3. การพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง พบว่า มี 2 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 การบริหารสถานศึกษา มี 4 งาน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ (Academic Affairs Administration) การบริหารงานบุคคล (Personal Administration) การบริหารงานงบประมาณ (Budget Administration) และการบริหารงานทั่วไป (General Administration) องค์ประกอบที่ 2 ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษา มี 6 ด้าน ได้แก่ 1) วิสัยทัศน์ด้านดิจิทัล 2) ความรู้ดิจิทัล 3) ความเป็นมืออาชีพ 4) การสื่อสาร 5) การมีส่วนร่วม และ 6) การพัฒนาและการสร้างโอกาส สามารถสรุปภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษา ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 รูปแบบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง

4. การประเมินรูปแบบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ผู้วิจัยได้นำให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ในด้านประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ พบว่า โดยภาพรวมมีความเป็นไปได้และเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษา

รูปแบบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง	ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์		
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
การบริหารสถานศึกษา						
1. ด้านภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารในการบริหารงานวิชาการ	4.51	0.42	มากที่สุด	4.60	0.54	มากที่สุด
2. ด้านภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารในการบริหารงานบุคคล	4.68	0.54	มากที่สุด	4.65	0.55	มากที่สุด
3. ด้านภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารในการบริหารงานงบประมาณ	4.78	0.43	มากที่สุด	4.80	0.44	มากที่สุด
4. ด้านภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารในการบริหารงานทั่วไป	4.75	0.43	มากที่สุด	4.89	0.35	มากที่สุด
รวม	4.64	0.52	มากที่สุด	4.83	0.20	มากที่สุด
ภาวะผู้นำด้านดิจิทัลของผู้บริหารในการบริหารสถานศึกษา						
1. วิสัยทัศน์ด้านดิจิทัล	4.58	0.44	มากที่สุด	4.88	0.34	มากที่สุด
2. ความรู้ดิจิทัล	4.55	0.45	มากที่สุด	4.58	0.54	มากที่สุด
3. ความเป็นมืออาชีพ	4.54	0.43	มากที่สุด	4.80	0.44	มากที่สุด
4. การสื่อสาร	4.60	0.50	มากที่สุด	4.60	0.54	มากที่สุด
5. การมีส่วนร่วม	4.57	0.51	มากที่สุด	4.87	0.33	มากที่สุด
6. การพัฒนาและการสร้างโอกาส	4.60	0.50	มากที่สุด	4.88	0.34	มากที่สุด
รวม	4.54	0.43	มากที่สุด	4.82	0.20	มากที่สุด

(N = 5)

จากตารางที่ 2 พบว่า การประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง โดยภาพรวมมีความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$), ($\bar{X} = 4.82$)

อภิปรายผล

การวิจัยรูปแบบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง อภิปรายผลได้ดังนี้

1. องค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ดำเนินการศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี วารสาร งานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศเกี่ยวกับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา นำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหา ผลที่ได้ศึกษาพบว่า มีองค์ประกอบ 6 ด้าน ได้แก่ 1) วิสัยทัศน์ด้านดิจิทัล 2) ความรู้ดิจิทัล 3) ความเป็นมืออาชีพ 4) การสื่อสาร 5) การมีส่วนร่วม และ 6) การพัฒนาและการสร้างโอกาส ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลที่มีการใช้เทคโนโลยี นวัตกรรมดิจิทัลในการบริหารจัดการการศึกษาจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำดิจิทัลในการนำพัฒนา ส่งเสริม สนับสนุนครูและบุคลากรให้สามารถใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน การจัดการเรียนรู้ได้อย่างมืออาชีพตามนโยบายที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง กำหนด สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุขญา โกลมวานิช ที่ศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 พบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษามี 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) การสื่อสารดิจิทัล มีตัวชี้วัด 3 ตัว คือ การสื่อสารผ่านสื่อดิจิทัล การประชาสัมพันธ์ด้วยสื่อดิจิทัล และการสร้างเครือข่ายผ่านสื่อดิจิทัล 2) การมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล มีตัวชี้วัด 3 ตัว คือ กำหนดนโยบายดิจิทัลร่วมกัน การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการปฏิบัติงาน และการใช้สื่อดิจิทัลสร้างสรรค์ HMO16-6 และมีจรรยาบรรณ 3) การรู้ดิจิทัล มีตัวชี้วัด 5 ตัว คือ การออกแบบการจัดการเรียนรู้ดิจิทัล การสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ดิจิทัล การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้การแบ่งปันข้อมูลผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล และการสร้างสื่อดิจิทัลมาบูรณาการการเรียน (สุขญา โกลมวานิช, 2562) และชุตีรัตน์ กาญจนธนชัย ที่ศึกษาพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัล มี 4 องค์ประกอบ คือ ความร่วมมือ มี 3 ตัวบ่งชี้ ความรู้ดิจิทัล มี 3 ตัวบ่งชี้ วิสัยทัศน์ดิจิทัล มี 3 ตัวบ่งชี้ และการสื่อสาร มี 3 ตัวบ่งชี้ (ชุตีรัตน์ กาญจนธนชัย, 2562)

2. สภาพภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง โดยภาพรวม ด้านการบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไปอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาได้ใช้เทคโนโลยี นวัตกรรมดิจิทัลในการบริหารจัดการการศึกษาและบริหารงานทั้ง 4 งาน เพื่อให้งานประสบความสำเร็จตามเป้าหมายตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่กำหนดให้สถานศึกษานำดิจิทัลเทคโนโลยีมาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารอย่างเป็นระบบ มีการพัฒนาแพลตฟอร์มการเรียนรู้ดิจิทัล นำมาใช้ในการบวกรจัดการการเรียนรู้ การนำเทคโนโลยี Big Data ฐานข้อมูลกลางเพื่อเชื่อมโยงข้อมูลด้านต่าง ๆ เช่น ผู้เรียน ครู สถานศึกษา งบประมาณ มาวิเคราะห์ความต้องการเพื่อให้สถานศึกษาสามารถจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีนโยบายในการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัล (Digital competency: Dc) สำหรับผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีสมรรถนะดิจิทัลที่จำเป็นใน 3 ด้าน คือ ความรู้ ทักษะ และการประยุกต์ใช้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562); (Tiger, 2020) ที่ผู้บริหารต้องมีความรู้ ความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ และการจัดการในสถานศึกษาโดยมีวิสัยทัศน์และเป็นผู้นำในการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรนำเทคโนโลยีมาบูรณาการใช้ในการจัดการศึกษาและการทำงานภายในสถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูและผู้เรียนมีความมั่นใจในการใช้เทคโนโลยีอย่างมีความรอบรู้ และรู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยี โดยคำนึงถึงหลักจริยธรรมในการใช้สื่อและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม (สุกัญญา แซ่มซ้อย, 2562) สอดคล้องกับงานวิจัยของกัญญารัตน์ สุขแสน ที่ศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำด้านดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนในเครือมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย พบว่า องค์ประกอบของผู้นำดิจิทัลและวิธีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในยุคดิจิทัล ในส่วนสภาพปัจจุบันของการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลในภาพอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (กัญญารัตน์ สุขแสน, 2563)

3. การพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง พบว่า มี 2 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 การบริหารสถานศึกษา มี 4 งาน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ (Academic Affairs Administration) การบริหารงานบุคคล (Personal Administration) การบริหารงานงบประมาณ (Budget Administration) และการบริหารงานทั่วไป (General Administration) องค์ประกอบที่ 2 ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษา มี 6 ด้าน ได้แก่ 1) วิสัยทัศน์ด้านดิจิทัล 2) ความรู้ดิจิทัล 3) ความเป็นมืออาชีพ 4) การสื่อสาร 5) การมีส่วนร่วม และ 6) การพัฒนาและการสร้างโอกาส ทั้งนี้เพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการบริหารจัดการสถานศึกษาทั้งการบริหารงานวิชาการ ที่เป็นหัวใจหลักของสถานศึกษาต้องมีการบริหารจัดการโดยใช้ภาวะผู้นำดิจิทัลที่มีการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้

แบบผสมผสาน การใช้ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ การนิเทศ การบริหารการศึกษา การใช้โปรแกรมดิจิทัลรวบรวมจัดเก็บวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งงานบริหารวิชาการจำเป็นต้องมีความร่วมมือจากครู บุคลากร ผู้ปกครองและชุมชนที่ต้องร่วมกันโดยมีการใช้เทคโนโลยีในการสื่อสาร จัดโปรแกรมการเรียนรู้ การสร้างสื่อวัตกรรมการดิจิทัลในการจัดกระบวนการเรียนรู้ งานบุคคลต้องมีการพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีสำหรับครูผู้สอนและบุคลากร สร้างโอกาสโดยวิเคราะห์จัดทำแผนพัฒนา พัฒนาลักษณะการฝึกอบรม ประเมินผลทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล การสร้างเครือข่ายการดำเนินงานร่วมกันเพื่อยกระดับคุณภาพ งานงบประมาณเป็นการนำระบบดิจิทัลวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น จัดทำงบประมาณ ประเมินงบประมาณ ประเมินการค่าใช้จ่าย การเสนอของบประมาณ การติดตามตรวจสอบปรับปรุงงบประมาณตามสถานการณ์ และงานบริหารทั่วไปในใช้เทคโนโลยีดิจิทัลจัดระบบของสถานศึกษาผ่านการส่งเสริม สนับสนุน การอำนวยความสะดวกการให้บริการการศึกษา การบริหารจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงาน และเน้นการบริหารโดยการมีส่วนร่วม เพื่อให้การดำเนินประสบความสำเร็จอย่างผู้บริหารมืออาชีพ โดยเฉพาะการบริหารในยุคดิจิทัล ผู้บริหารต้องมีความรู้ ความสามารถ ทักษะ กระบวนการปฏิสัมพันธ์ของผู้บริหารกับการเปลี่ยนแปลงสถานศึกษา บริหารโดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม การบริหารจัดการใหม่ ๆ มีความคิดสร้างสรรค์ ปรับปรุง พัฒนาสิ่งใหม่ ๆ ทำให้สถานศึกษาบรรลุเป้าหมายหรือเกินเป้าหมายที่กำหนด เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่สถานศึกษาเป็นเลิศ สามารถอยู่รอดได้ในยุคดิจิทัล เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สถานศึกษา นักเรียน ครู บุคลากร ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง องค์กร และสังคม (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง, 2565); (Hood, D., 2017); (Sullivan, L., 2018) มีวิสัยทัศน์สามารถสร้างแรงบันดาลใจ นำการพัฒนาและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีโดยการเปลี่ยนแปลง ถ่ายทอดวิสัยทัศน์ บูรณาการเทคโนโลยีเพื่อยกระดับความเป็นเลิศและสนับสนุนการเป็นแปลงองค์กร ส่งเสริมสร้างการเรียนรู้โลกดิจิทัลเพื่อการนำสู่การปฏิบัติที่เป็นเลิศอย่างมืออาชีพ (International Society for Technology in Education, 2009) สอดคล้องกับงานวิจัยของกัญญารัตน์ สุขแสน ที่วิจัยรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำด้านดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนในเครือมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย พบว่า องค์กรประกอบหลักของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร ประกอบด้วย ความเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และกลยุทธ์การสื่อสาร, การหลอมรวมระบบการบริหารที่เชื่อมโยง, ความมีวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล (กัญญารัตน์ สุขแสน, 2563)

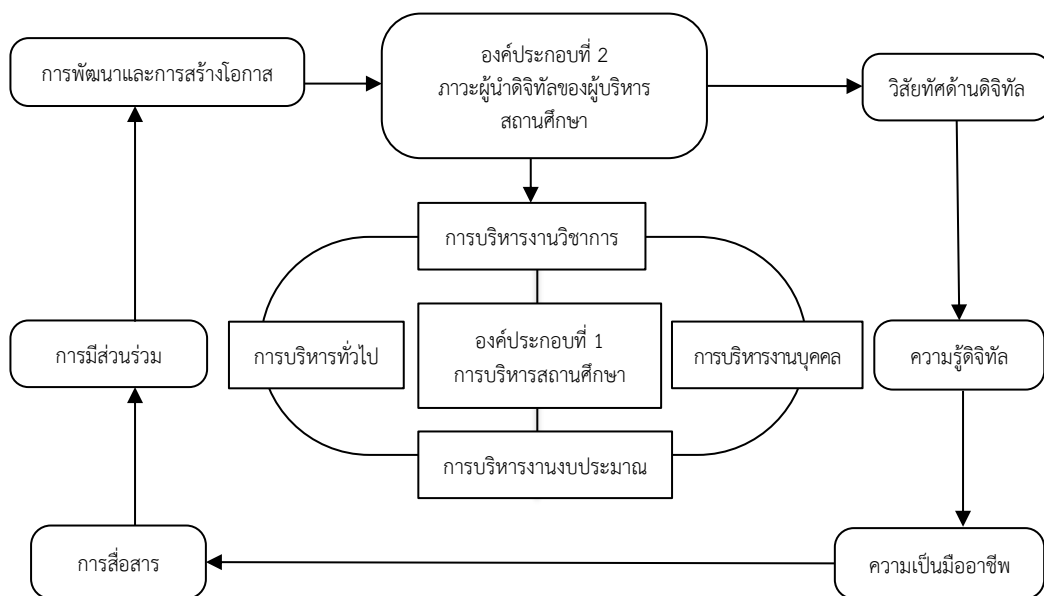
4. การประเมินรูปแบบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ที่ได้ ผู้วิจัยได้นำให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ประเมินความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ พบว่า โดยภาพรวมมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการพัฒนารูปแบบมาจากผลการวิจัยที่เชื่อถือได้ผ่านวิธีการดำเนินการวิจัยมาแล้ว จึงทำได้

รูปแบบที่ดีมีความเป็นไปได้และเป็นประโยชน์ในการนำไปใช้ สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐยาภรณ์ เล็กสิงโต ที่ศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของครูโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของครูโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของครูโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมอยู่ในระดับระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.75$) (ณัฐยาภรณ์ เล็กสิงโต, 2564)

องค์ความรู้ใหม่

การวิจัยครั้งนี้ได้องค์ความรู้ใหม่ คือ รูปแบบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง มีองค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัล 6 ด้าน ได้แก่ 1) วิสัยทัศน์ด้านดิจิทัล 2) ความรู้ดิจิทัล 3) ความเป็นมืออาชีพ 4) การสื่อสาร 5) การมีส่วนร่วม และ 6) การพัฒนาและการสร้างโอกาส และ รูปแบบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง มี 2 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การบริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารในการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไป องค์ประกอบที่ 2 ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ซึ่งการบริหารจัดการสถานศึกษาต้องมีภาวะผู้นำดิจิทัล 6 ด้าน วิสัยทัศน์ด้านดิจิทัล (Digital vision) ความรู้ดิจิทัล (Digital knowledge) ความเป็นมืออาชีพ (Profession) การสื่อสาร (Communication) การมีส่วนร่วม (Participation) การพัฒนาและการสร้างโอกาส (Development and Opportunities) ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 แสดงองค์ความรู้ใหม่รูปแบบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง องค์ประกอบที่ 1 การบริหารสถานศึกษา และองค์ประกอบที่ 2 ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษา

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยสามารถสรุปผลได้ดังนี้ องค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ วิสัยทัศน์ด้านดิจิทัล, ความรู้ดิจิทัล, ความเป็นมืออาชีพ, การสื่อสาร, การมีส่วนร่วม และการพัฒนาและการสร้างโอกาส สภาพภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษา โดยภาพรวม ด้านการบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไปอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก รูปแบบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบหลัก คือ องค์ประกอบที่ 1 การบริหารสถานศึกษา มี 4 งาน ได้แก่ 1) การบริหารงานวิชาการ 2) การบริหารงานบุคคล 3) การบริหารงานงบประมาณ และ 4) การบริหารงานทั่วไป องค์ประกอบที่ 2 ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง มี 6 ด้าน ได้แก่ 1) วิสัยทัศน์ด้านดิจิทัล 2) ความรู้ดิจิทัล 3) ความเป็นมืออาชีพ 4) การสื่อสาร 5) การมีส่วนร่วม และ 6) การพัฒนาและการสร้างโอกาส และการประเมินรูปแบบภาวะผู้นำดิจิทัลของ

ผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
 ชลบุรี ระยอง มีความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีข้อเสนอแนะ
 การนำผลวิจัยไปใช้ 3 ประเด็น ดังนี้ 1) ผู้บริหารในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
 ชลบุรี ระยอง ควรนำรูปแบบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในการ
 บริหารสถานศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาผู้บริหารให้มีภาวะผู้นำดิจิทัลสามารถบริหาร
 จัดการสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น 2) สำนักคณะกรรมการ
 การศึกษาขั้นพื้นฐานควรสนับสนุนการนำรูปแบบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาใน
 การบริหารสถานศึกษาไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษา
 มัธยมศึกษา 3) สถานศึกษาควรสร้างเครือข่ายในการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร
 สถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษา เพื่อการพัฒนาสถานศึกษาสู่เป้าหมายหรือสูงกว่า
 เป้าหมายเพื่อให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จในการใช้ทรัพยากรด้านเทคโนโลยีและ
 นวัตกรรมดิจิทัลร่วมกันอันจะนำไปสู่ประโยชน์ของสถานศึกษา และนักเรียนได้ประโยชน์สูงสุด
 และมีข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป คือ 1) ควรทำวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อ
 ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษาด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร
 สถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี
 ระยอง 2) ควรทำวิจัยเกี่ยวกับกลยุทธ์ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหาร
 สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง 3) ควรวิจัยรูปแบบ
 ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัด
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง

เอกสารอ้างอิง

- กัญญารัตน์ สุขแสน. (2563). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำด้านดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนในเครือ
 มูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย. ใน ดุษฎีนิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต
 สาขาวิชาการศึกษา. มหาวิทยาลัยรังสิต.
- ชุตีรัตน์ กาญจนธนะชัย. (2562). ทิวทัศน์ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน
 คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ใน ดุษฎีนิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
 การบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- ณัฐยาภรณ์ เล็กสิงโต. (2564). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของครูโรงเรียนประถมศึกษา
 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
 การศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- บุญชุม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้น. ฉบับปรับปรุงใหม่. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพมหานคร:
 สุวีริยา สารสน.

- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง. (2565). แผนพัฒนาการศึกษา ปี 2565. ระยอง: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562. เรียกใช้เมื่อ 15 มีนาคม 2565 จาก <https://www.obec.ac.th/wp/content/uploads/2015/10/OBECPolicy62.pdf>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564). ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- สุกัญญา แซ่มซ้อย. (2562). การบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัล. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุชญา โกมลวานิช. (2562). องค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร และพัฒนาคุณภาพการศึกษา. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อัจฉรา นิยมภา. (2561). ภาวะผู้นำทางวิชาการศึกษภาพผู้บริหารยุคใหม่. กรุงเทพมหานคร: วิสด้าอิน เทอร์ปรีนท์.
- เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2562). การบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล. (School Management in Digital Era). เรียกใช้เมื่อ 15 มีนาคม 2566 จาก <https://www.true-plookpan-ya.com>
- Broadribb, K. (2014). Digital Leaders: The New Technology Gurus in School. Retrieved May 3, 2021, from <https://wholeeducation.wordpress.com/2014/11/28/digital-Leaders-the-new-technology-gurus-in-school>
- Cronbach, L. J. (1990). Essentials of psychological Testing. (3rd ed.). New York: Harper Collins Publishers.
- Hood, D. (2017). 10 Skills for Digital Leadership at Accounting Firms. Retrieved January 27, 2023, from <https://www.accountingtoday.com/opinion/10-skills-for-digital-leadership-at-accounting-firms>
- International Society for Technology in Education. (2009). National Education Technology Standards for Administrators. Retrieved March 15, 2023, from <https://www.hkedcity.net/antide/ec-hot-post/23apr10/>
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607-610.

- Sheninger, E. C. . (2014). Digital leadership: Changing Paradigms for Changing Times. Thousand Oaks Corwin: SAGE.
- Sullivan, L. (2018). 8 Skills Every Digital Leader Need. Retrieved January 7, 2023, from <https://www.cmswire.com/digital-workplace/8-skills-everydigital-leader-needs>
- Tiger. (2020). ภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลคืออะไร. (Digital Leadership). Retrieved March 20, 2023, from <https://www.thaiwinner-com/digital-leadership/>
- Zhu, P. (2014). Five key Elements in Digital leadership. Retrieved March 20, 2023, from <https://www.futureofcio.blogspot.com/2014/10/digital-leadership-effectiveness.html>